

DAGENS FRÅGOR

"Fräscha" socialiseringsförslag

De nya steg arbetarrörelsen tar på det socialistiska området observeras knappast. Det är inte "inne" att skriva om socialism, utan snarare om dess fall. Eftersom de socialistiska bastionerna inte faller i vårt land, ännu, blir det omvärldens omprövningar som får utrymmet.

På den socialdemokratiska partikongressen skrevs, mycket omsorgsfullt, socialismen in i partiprogrammet på ett sätt som inte tidigare skett. Det socialdemokratiska partiet skall verka för politisk, ekonomisk och social demokrati. På ett ställe i programmet ersattes "medinflytande" med "makt i företagen".

I debatten påpekade Ingvar Carlsson att det avgörande är inte vem som äger, utan vem som bestämmer. Han påpekade också i sitt anförande att programmet byter ut "planmässig hushållning" mot "samhällelig hushållning", men att detta inte betyder något i sak.

Även Stig Malm utvecklade socialismen inför kongressen, vilket journalister före talet lovat att inte återge. Detta berättade Malm för kongressen. Dock var det inte därför som Stig Malm vågade tala klartext, för talet fanns redan i skriven form. Men journalisterna var inte intresserade.

Stig Malm hävdade att den svenska tryggheten kräver att "vinster och förmögenheter fördelas rättvist". De starka ekonomiska maktgrupperna utanför demokratisk kontroll måste balanseras av "ett nationellt troget kapital", sa LO-ordföranden vidare.

Stig Malm visade också en uppenbar

förtjusning över att LOs gamla förslag om att ge AP-fonderna placeringsfrihet nu skall genomföras. Han underströk vidare att det är "helt nödvändigt att öka det gemensamma sparandet".

Tydligen är det inte nog med socialism i Sverige, utan den måste dessutom ut på ett europeiskt plan. Det är väl därför som socialdemokratin och LO nu är så positiva till EG. De tror sig kunna påverka hela den europeiska politiken på detta sätt. Så här sa Stig Malm i ärendet:

"Ska vi kunna demokratisera arbetslivet i Sverige gäller det att bevaka och hävda de rättigheter som vi redan har uppnått. Därför är det också oerhört viktigt att de socialistiska partierna och fackföreningsrörelsen blir pådrivande i arbetet för det nya Europa."

Att AP-fonderna skulle få frihet att placera i aktier uppmärksammades dock under några dagar, sedan Erik Åsbrink skrivit en artikel fem dagar före SAP-kongressen. Han fick dock svar av Sveriges internationellt mest respekterade nationalekonom, Assar Lindbeck, som i DN varnade för ökad socialisering.

Därefter kom Per-Martin Meyersson, Industriförbundet. Han tror att man kan "avpolitisera" AP-fonderna och därmed göra dem ofarliga som ägare av privata aktier. Vad är socialisering om inte ett ökat statligt ägande? Inte kan väl staten tänka sig att äga, men att inte ha något inflytande över detta ägande?

Även LO har kommit med några nya "fräscha" socialiseringsförslag. Nu nöjer sig inte LO med att AP-fonderna skall få placera i privata aktier, utan nu skall AP-fonderna tredubblas. Det betyder 1 200 miljarder i AP-fonder, enligt Demokrati

och Inflytande-utredningen från LO. Den frågan skall LO-kongressen i juni nästa år besluta om.

Men det är inte nog med detta från LOs sida. Den 4 oktober (påpassligt) publicerade LO en ny lönepolitisk rapport. Stig Malm stod för presentationen, och hävdade att det inte var någon "kiosk-vältar-rapport".

Det var det inte, om man tänker på massmedias redovisning. Där nämndes inte att LO fortsätter på den inslagna vägen med en ny vinstdelningsskatt; "förhandlad överskottsdelning". Inte heller har media redovisat att LO tänker sig att framtidens lönesystem skall vara ett "verksamt medel för de anställda att öka sitt inflytande över hur verksamheten bedrivs för företaget". I rapporten tar också LO avstånd ifrån en arbetsorganisation styrd av kapitalets vinstintresse. Det skall i stället vara fackliga krav på lika möjligheter för alla som leder fram till en förändrad arbetsorganisation. Detta säger LO i klartext, men hur det skall gå till är man mera tystlåten om. Det kanske inte är 'comme il faut' att komma med praktiska socialistiska recept, när kollapsen i Östeuropa är så påtaglig.

Vi kommer dock att få en fokusering av ovanstående frågor på ett annat sätt framöver. I juni 1991 håller LO sin kongress, och då skall AP-fonderna och förhandlad överskottsdelning beslutas. AP-fondernas placeringsrättigheter skall utredas och enligt uppgift vara klara den 1 oktober nästa år. Men däremellan är det val.

Allan Larsson talar emot sina egna intressen

Allan Larsson fick beröm för sitt tal inför socialdemokratiska partikongressen. Han vågade säga att vi vare sig har utrymme för löneökningar eller reformer det närmaste året. Bra.

Vår kostnadsutveckling går för snabbt. Så här kan det inte fortsätta, sade Larsson vidare. Också bra.

Både först som sist säger Allan Larsson att vi behöver "en ny politik för tillväxt". Utmärkt.

Den politik, som Allan Larsson själv talar om, får han bäst stöd för hos näringslivet. Det har framgått i både Industriförbundets och SAF:s annonser i ärendet, publicerade alldeles före SAP-kongressen. Men samma budskap hörs inte från LO eller socialdemokratin.

Men så kommer Allan Larsson i sitt tal med ett råd till "mina vänner i näringslivet": "Lägg av med era påkostade politiska kampanjer... Spar på kampanjkassorna. Använd pengarna på ett bättre sätt."

Vet verkligen Allan Larsson vad han gör? Han uppmanar näringslivet att inte bedriva opinionsbildning. Egentligen borde Larsson ha sagt: LO och SAP borde ta upp samma budskap som näringslivet gör. Åtminstone om man skall stödja min uppfattning i frågan om ekonomisk tillväxt. Men det gjorde inte den gode Larsson.

Förvånande enighet

När skall man egentligen överge ett sjunkande skepp?

Somliga kanske gör det så snart vattenytan börjar krusas – för säkerhets skull.

Andra stannar – som kaptenen – ända till det bittra slutet.

Men de flesta ger sig nog av när man inser att fartyget kommer att förlisa och att en fortsatt seglats innebär fara för livet.

Det tycks vara precis vad som inträffade på det socialdemokratiska flaggskeppet Aftonbladet inför partikongressen. På öppningsdagen för den stora partisammanskomsten markerade tidningsledningen debarkering dels genom en kritisk ledare – som dock också innehöll en hel del optimistiska tankegångar – men framför allt genom en uppseendeväckande enkät på baksidan. Fem av fem tillfrågade svarade där eftertryckligt ja på frågan om socialdemokraterna är slut som regeringsparti.

En sådan klartext är uppseendeväckande. Tillsammans med det faktum att kongressen på sin tredje dag trots stora och viktiga beslut och debatter inte lyckades konkurrera ut en moderat före detta partiledares nya bok från tidningens löpsedel visar det inträffade på att kapten Carlsson nu är ensam på skutan.

Ortega och Shori

Daniel Ortega har varit i Sverige. Som hedersgäst på den socialdemokratiska partikongressen.

Men Ortega "tvingades" åka hem snabbt. Han behövdes hemmavid, sade han själv till svenska media, för man har "gigantiska problem kvar" och han skulle hjälpa till att lösa dessa på plats i Nicaragua.

Vad som inte kommit fram i svenska media är att Daniel Ortega åkte hem för att obstruera.

Presidenten i Nicaragua, Violetta Chamorro, hade kallat till en gemensam samling av alla partier och intressegrupper i landet.

Men vad gjorde då Daniel Ortega när han kom hem?

Han organiserade sina grupper, sandinistiska fackföreningar och det egna partiet och vägrade ställa upp på samtalet.

Det hade nog varit bättre om kommunistledaren hade stannat kvar i Sverige. Då hade kanske Nicaragua sluppit ytterligare en konflikt. Å andra sidan är kanske inte den svenska socialdemokratin så intresserad att hysa en kommunistledare här hemma?

Men gjort är gjort, och nu återstår egentligen bara en sak för den svenska regeringen, för Ingvar Carlsson och Sten Andersson, och för att inte tala om Pierre Schori: Tala nu öppet allvar med kommunistvännerna i sandinistpartiet borta i Nicaragua! Tala om för dem att de måste ställa upp på demokratins villkor, och inte obstruera gentemot den demokratiskt valda regeringen och presidenten!